

Warszawa, dnia 27 lipca 2017 r.

Od:

Koalicja na rzecz eliminacji wyludzeń VAT w dystrybucji i handlu polimerami

e-

Do:

Pan Minister Paweł Gruza

Ministerstwo Finansów RP

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

e-mail: konsultacje.nalezytastarannosc@mf.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu *Koalicji na rzecz eliminacji wyludzeń VAT w dystrybucji i handlu polimerami* (dalej: Koalicja), skupiającej podmioty gospodarcze realizujące prace w zakresie dystrybucji i (głównie granulatami tworzyw sztucznych) na polskim rynku dystrybucji polimerów, w odpowiedzi na zawiadomienie z dnia 30 czerwca 2017 r. o rozpoczęciu konsultacji podatkowych w sprawie listy przesłanek należytej staranności po stronie nabywcy w transakcjach krajowych w kontekście prawa do odliczenia podatku naliczonego, niniejszym przedstawiamy stanowisko branży polimerowej w przedmiotowej kwestii.

Sytuacja na rynku polimerów

Rynek polimerów w Polsce w dużej mierze składa się z grupy firm o profilu dystrybucyjnym (które dostarczają polimery przede wszystkim do odbiorców przemysłowych – przetwórców polimerów; w tym zakresie działa około 20 kluczowych firm o profilu dystrybucyjnym) oraz firm o profilu dystrybucyjno-handlowym (dokonują obrotu polimerami w celach handlowych; w tym zakresie działa wiele mniejszych firm, wykorzystujących m.in. cykle koniunkturalne oraz dynamikę rynku dla realizacji zysku na działalności handlowej).

Analiza sytuacji na rynku polimerów wskazuje, iż problem nieprawidłowości w rozliczaniu VAT może dotyczyć głównie dwóch sytuacji:

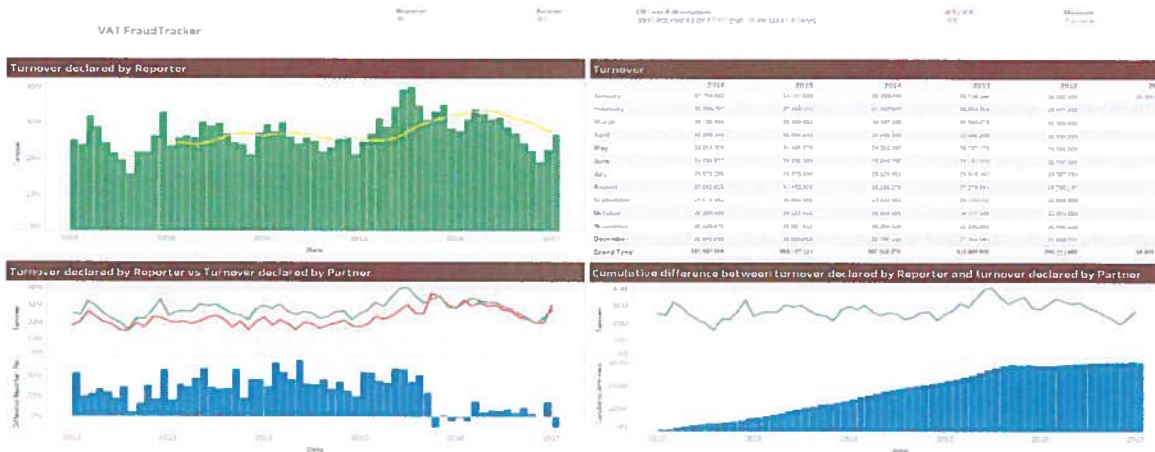
- polskie firmy handlowe raportują fikcyjne wewnątrzspółnotowe dostawy towarów, w ramach których nie następuje rzeczywiste transgraniczne przemieszczenie produktu, a produkt pozostaje w obrocie krajowym i jest dalej dystrybuowany na rynku¹, alternatywnie
- polskie firmy handlowe (wykorzystujące podmioty kontrolowane działające na zagranicznych rynkach) pozyskują polimery z rynków zagranicznych (np. z rynku słowackiego²), a następnie wykorzystując tzw. firmy słupe, dokonują wielokrotnego obrotu polimerami, w ramach którego na jednym z etapów obrotu nie dochodzi do uregulowania należności budżetowych.

---

² Na rynku słowackim funkcjonuje obowiązek sprzedaży polimerów do każdej lokalnej firmy przetwórczej, która zgłosi takie zapotrzebowanie. W związku z tym, na Słowacji często zakłada się firmy, których wyłącznym celem jest pozyskiwanie polimerów i dystrybuowanie ich na rynek polski (gdzie dochodzi do operacji skutkujących wyludzeniami VAT).

Legenda

- kolor **zielony** – deklarowany wywóz z Polski do UE
- kolor **czzerwony** – deklarowany przywóz do Polski z UE

I Zgodnie z danymi statystycznymi (głównie na bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Eurostat), w latach 2012 – 2017 kumulatywna różnica pomiędzy zadeklarowanym z polski wywozem polimerów do krajów UE a zadeklarowanym przywozem tego towaru z Polski w krajach UE przekroczyła 300 mln EUR

Identyfikacja powyższych dwóch patologicznych sytuacji wymaga szczegółowej analizy danych statystycznych dotyczących obrotu wewnątrzspółnotowego polimerami (co też jest realizowane przez branżę, czego przykład wskazano powyżej), informacji dotyczących popytu wewnętrznego na polimery, a także monitoringu cen polimerów w zależności od ich rodzaju oraz momentu zawarcia transakcji.

Sytuacje te mogą stanowić istotny problem dla Skarbu Państwa (skutkować uszczupleniami w zakresie VAT), ale co jest kluczowe, destabilizują rynek i utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej uczciwym przedsiębiorcom poprzez m.in. wpływanie na cenę polimerów na rynku, jak również skupianie uwagi organów kontroli na uczciwych przedsiębiorcach i prowadzenie długotrwałych kontroli u tych przedsiębiorców. W szczególności zauważalny jest problem przedsiębiorców, którzy dokonali zakupu polimerów od dostawców realizujących transakcje na wcześniejszym etapie obrotu z kontrahentami, które w wyniku kontroli organów skarbowych okazują się być tzw. firmami słupami. W takim przypadku organy prowadzące kontrole, korzystając niejednokrotnie z wiedzy zgromadzonej w postępowaniach dotyczących tzw. firm słupów, kwestionują prawo do odliczenia przedsiębiorców pomimo faktu, iż ich bezpośredni dostawcy rzetelnie rozliczają się z podatku od towarów i usług.

Wprowadzenie mechanizmów i procedur istotne jest również biorąc pod uwagę obostrzenia jakie zostały wprowadzone w ustawie o podatku od towarów i usług z dniem 1 stycznia 2017 roku. W szczególności należy zwrócić uwagę na art. 96 ust. 9a pkt 5 VAT zgodnie z którym naczelnik US wykreśla z rejestru podatnika, który prowadząc działalność gospodarczą wiedział lub miał uzasadnione podstawy do tego, aby przypuszczać, że dostawcy lub nabywcy biorący udział pośrednio lub bezpośrednio w dostawie tego samego towaru lub usługi uczestniczą w nierzetelnym rozliczaniu podatku w celu odniesienia korzyści majątkowej.

Dlatego też, w interesie firm skupionych w ramach Koalicji, jest stworzenie takich mechanizmów i procedur, które będą stanowić – głównie dla urzędników skarbowych – jednoznaczną i precyzyjną wskazówkę, które firmy działające na polskim rynku polimerów są rzetelne i wiarygodne, a które świadomie mogą uczestniczyć i organizować operacje o charakterze wyłudzeń podatkowych.

Kodeks dobrych praktyk

W związku z powyższym, w ocenie Koalicji, uzasadnionym rozwiązaniem jest stworzenie kodeksu dobrych praktyk wskazujących na zachowania, jakie powinny być promowane i akceptowane u przedsiębiorców, w kontekście wykazywania ich należytej staranności w doborze dostawców krajowych (czy też szerzej – kontrahentów krajowych).

Jednocześnie, zdaniem Koalicji, analogiczne zasady powinny zostać stworzone w kontekście doboru kontrahentów zagranicznych, celem wykazania, iż podmiot zagraniczny faktycznie prowadzi działalność gospodarczą, stąd dostawa towarów na jego rzecz może zostać opodatkowana według 0% stawki VAT (przy posiadaniu odpowiednich dowodów). Niemniej jednak, rozumiejąc, iż konsultacje dotyczą wyłącznie należytej staranności w doborze kontrahentów krajowych, poniższe uwagi Koalicji obejmują wyłącznie aktualny zakres konsultacji.

Kluczowe zasady, jakie w ocenie Koalicji, powinny znaleźć się w kodeksie dobrych praktyk dotyczących należytej staranności powinny wskazywać na następujące elementy:

- przedsiębiorca realizujący transakcje lokalne nie może być obciążany nadmiernymi obowiązkami administracyjnymi, aby wykazać dobrą wiarę w doborze kontrahentów, w szczególności nie może być zobowiązany do prowadzenia czynności śledczych dotyczących całego łańcucha dostaw danego towaru do kontrahenta,
- przedsiębiorca może być zobowiązany wyłącznie do dokonania weryfikacji bezpośredniego kontrahenta, gdyż w tym zakresie ma tylko możliwość wiarygodnego i rzetelnego sprawdzenia (weryfikacja kontrahentów dostawcy jest, po pierwsze, niemożliwa, po drugie zaś, stanowiłaby naruszenie tajemnicy handlowej, wymagałaby bowiem ujawnienia informacji handlowych przez kontrahenta),
- przedsiębiorca powinien gromadzić dowody celem potwierdzenia, że kontrahent prowadzi działalność gospodarczą w sposób formalny i faktyczny (adekwatny i specyficzny dla danej branży),
- sformułowane dobre praktyki i ich zastosowanie przez podatnika (przedsiębiorcy), powinny dawać podatnikowi określony poziom ochrony przez działaniami ze strony fiskusa (co najmniej, domniemanie, że podatnik działał z dochowaniem należytej staranności),
- wskazane metody weryfikacji powinny być dokonywana jednorazowo (w momencie rozpoczęcia współpracy), a następnie okresowo odnawiane (okresowość powinna być uzależniona od specyfiki branży, w przypadku branży polimerowej, weryfikacja raz na rok kalendarzowy powinna być wystarczająca),
- należy minimalizować sytuacje uznaniowości po stronie urzędników skarbowych co do oceny należytej staranności po stronie podatnika (przedsiębiorcy) wyłącznie do specyficznych i skomplikowanych sytuacji (w tym zakresie fiskus powinien mieć również dostęp do wiedzy i możliwość korzystania z zasobów ekspertów branżowych, aby realnie ocenić czy finalnie doszło do dochowania należytej staranności w konkretnym przypadku),
- na podstawie analizy podstawowych dokumentów i informacji (których zgromadzenie skutkuje domniemaniem działania w dobrej wierze) i specyfiki biznesu w danej branży (np. łańcuch dostaw w branży, pochodzenie produktów, okres działalności na polskim rynku, zgromadzone aktywa trwale), podatnik (przedsiębiorca) powinien móc wykazać, iż rzetelność kontrahenta nie budzi wątpliwości (w innym przypadku podatnik powinien zgromadzić dodatkowe dowody potwierdzające rzetelność kontrahenta; brak zgromadzenia dodatkowych dowodów przy wątpliwościach co do rzetelności kontrahenta wynikających z obiektywnych przesłanek dla danej branży, może stawiać podatnika w obszarze ryzyka).

Poniżej wskazano na przykładowe dowody

(a) Formalne prowadzenie działalności gospodarczej:

- dowód rejestracji kontrahenta dla celów działalności gospodarczej (zgromadzenie kopii rejestracji KRS),
- dowód rejestracji kontrahenta dla celów podatkowych (na portalu Ministerstwa Finansów oraz w bazie VIES),
- (opcjonalnie) okresowo zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach.

(b) Faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej:

- dokumenty potwierdzające posiadanie przez kontrahenta rachunku bankowego dla celów transakcji oraz potwierdzenia, iż jest to rachunek wykorzystywany przez kontrahenta w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą (zgromadzenie oświadczenia banku),
- strona internetowa kontrahenta bądź sprawdzenie innych źródeł (media, bazy danych) potwierdzających zakres działalności gospodarczej prowadzonej przez kontrahenta i jej zgodność ze specyfikacją produktów dostarczanych do kontrahenta,
- domena internetowa (adres e-mail) wskazująca, że firma handlowa, którą posługuje się kontrahent powszechnie występuje w obrocie handlowym i jest prawnie chroniona (w pewnym stopniu),

(c) *Dodatkowe elementy wskazujące na wiarygodność i rzetelność kontrahenta (w branży polimerowej):*

- certyfikaty jakościowe i seryjne dotyczące produktów (polimerów),
- dokumentacja zakupu / sprzedaży i dokumenty magazynowe (po stronie podatnika) oraz kopia dokumentów wydania produktów (po stronie kontrahenta),
- dokumenty potwierdzające prawidłowy przebieg transakcji (faktury, zamówienia, oferty, listy przewozowe CMR, faktury za transport towarów, ubezpieczenie transportu, korespondencja zawierająca negocjacje handlowe, etc.).

Jednocześnie Koalicja wskazuje, iż dokonywanie analiz dotyczących cen polimerów na rynku, jako elementu potwierdzającego należyta staranność przy zakupie, nie jest uzasadniona w tej branży, z uwagi na wysoką dynamikę zmiany cen. W praktyce, duża rozpiętość cen poszczególnych rodzajów polimerów w ramach roku kalendarzowego (kilkadziesiąt procent) uniemożliwiają bądź też nie dają uzasadnienia do podejmowania czynności weryfikacyjnych w tym zakresie (w momencie transakcji) nawet przez uczciwych przedsiębiorców (po prostu takich czynności się raczej nie praktykuje). Stąd, ewentualne różnice w cenie nie muszą koniecznie świadczyć o tym, że dana partia polimerów była przedmiotem wyłudzenia podatku, lecz np. mogą świadczyć o tym, iż zostały one nabyte we wcześniejszych okresach, kiedy średnia rynkowa cena była atrakcyjna.

W ocenie Koalicji, wskazany zakres dobrych praktyk w doborze kontrahentów (pod kątem udziału w operacjach ukierunkowanych na wyłudzenie VAT) nie powinny w sposób nadmierny utrudniać wymiany towarowej (zarówno w branży polimerów, jak i ogólnie w gospodarce). Jednocześnie, realizacja tych dobrych praktyk może być relatywnie szybka oraz dawać komfort polskim przedsiębiorcom, że ich kontrahenci są wiarygodni.

W imieniu Koalicji,

Waldemar Sobański

Prezes Zarządu; IDEA Plastics Sp. z o.o.

Uczestnicy Koalicji, Sygnatariusze stanowiska:

- BRENNTAG POLSKA Sp. z o.o.
- KRAKCHEMIA S.A.
- RESINEX POLAND Sp. z o.o.
- KORPORACJA KGL S.A.
- NEXEO SOLUTIONS POLAND Sp. z o.o.
- AVENIR LTD Sp. z o.o.
- MOTOR POLIMER Sp. z o.o.
- HSH CHEMIE Sp. z o.o.
- GRANULAT-Chmielarz Sp.J.
- ELANSTIL Sp. z o.o. SK
- IDEA Plastics Sp. z o.o.